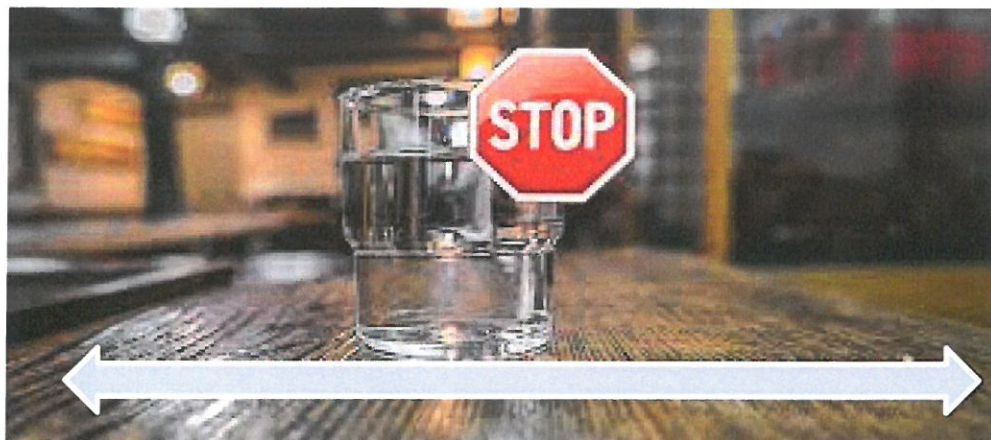

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
W GMINIE SĘPOPOL
NA 2022 ROK**

Kto chce żyć, musi trzeźwo patrzeć na świat!

Wstęp

Gmina ma obowiązek realizować zadania własne. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych wynika bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu;
- działalność wychowawczą i informacyjną;
- ograniczanie dostępności alkoholu;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określa strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu. Określa działania, uwzględniając rozwiązywanie problemów, które dotyczą uzależnień od napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych, a także przemocy związanej z uzależnieniem. Sposoby realizacji zadań określonych w Programie dostosowane są do zdiagnozowanych potrzeb i możliwości ich realizowania w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Niniejszy program opracowany został w oparciu o obowiązujący stan prawny w tym Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025. Ponadto przy opracowaniu niniejszego Programu uwzględnione zostały wskazówki wynikające z Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, oraz diagnozę problemów lokalnych.

Zadania określone w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych oraz skierowane do wszystkich mieszkańców Gminy Sępól.

Realizacja Programu zakłada współpracę różnych podmiotów, instytucji i osób fizycznych działających w obszarze profilaktyki uzależnień. Przyjęty podczas Narodowego Kongresu Trzeźwości dokument pt. Narodowy Program Trzeźwości zwraca uwagę na konieczność współdziałania w tym zakresie rodziny, Kościoła, samorządu i państwa. Potrzeba współdziałania jest niezbędna zwłaszcza w obszarze ograniczania dostępności do alkoholu. Współpraca państwa i samorządu powinna być ukierunkowana na tworzenie takiego systemu unormowań prawnych, który rzeczywiście tę dostępność ograniczą.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Sępól na 2022 rok został opracowany przy współpracy z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w oparciu o materiały zebrane z instytucji i jednostek zajmujących się tym problemem oraz dane z realizacji zadań zawarte w sprawozdaniach składanych przez podmioty działające w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Program stanowi część „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Sępól na lata 2016-2023”.

Problemy wynikające z nadużywania alkoholu

Problemy wynikające z nadużywania alkoholu, a w konsekwencji z uzależnienia alkoholowego są jednymi z najpoważniejszych problemów społecznych w Polsce. Napoje zawierające alkohol towarzyszą człowiekowi od początku jego istnienia, a jego spożywanie potwierdzone zostało we wszystkich społeczeństwach. Pomimo licznych kontrowersji alkohol jest produktem, wokół którego skupione są różne podmioty życia społecznego: gospodarcze, społeczne, polityczne, itp.

Badania jak też obserwacja własna wskazują, że w ostatnich latach wzrasta zagrożenie związane ze spożywaniem alkoholu. Przyczynia się do tego dynamiczna reklama napojów alkoholowych oraz powszechna ich dostępność. Nadużywanie alkoholu to nie tylko poważne problemy społeczne i zdrowotne w życiu jednostki, ale też szkodliwe następstwa natury emocjonalnej oraz społeczno-ekonomicznej na poziomie rodziny i społeczeństwa. Używanie alkoholu akceptowane w niektórych środowiskach prowadzi często do degradacji psychofizycznej jednostki. Osoby uzależnione od alkoholu doznają często poważnych szkód zdrowotnych prowadzących nawet do przedwczesnej śmierci. Zdaniem ekspertów nadużywanie alkoholu jest główną przyczyną zgonów i inwalidztwa osób w wieku 15-21 lat. Oszacowano, że ok. 3% młodzieży uzależni się od alkoholu w przyszłości. Znaczna liczba młodych ludzi spożywających alkohol narażona jest na: wypadki (również śmiertelne), konflikty z prawem, zachowania agresywne, większe ryzyko bycia ofiarą przestępstwa, przedwczesną inicjację seksualną, konflikty z rówieśnikami i w rodzinie, problemy z nauką oraz sięganie po inne substancje psychoaktywne. Spożywanie alkoholu w młodym wieku stanowi również przyczynę zahamowania rozwoju emocjonalnego oraz zaburzeń procesu dojrzewania oraz obniża motywację do wyznaczania sobie celów życiowych. Przede wszystkim jednak pozbawia młodego człowieka możliwości uczenia się dojrzałych metod pokonywania wszelkich życiowych trudności. Szkody, których doznają członkowie rodziny to przede wszystkim schorzenia psychosomatyczne i zaburzenia emocjonalne spowodowane chronicznym stresem oraz demoralizacja, ubóstwo a często obniżone szanse na osiągnięcie kariery zawodowej.

Kolejnym zjawiskiem związanym z alkoholem jest łamanie prawa na płaszczyźnie:

- handlu napojami alkoholowymi, a zwłaszcza naruszanie prawa związane ze sprzedażą alkoholu osobom niepełnoletnim, nielegalny handel napojami alkoholowymi;
- reklamy i promocji alkoholu;
- przestępstw i wykroczeń popełnianych przez osoby nietrzeźwe.

Osoby nadużywające alkoholu bez klinicznych objawów uzależnienia tworzą w Polsce populację między 2-3 mln osób.

Nadużywanie alkoholu a praca: Nadużywanie alkoholu jest częstym źródłem obniżenia zdolności do sprawnego wykonywania pracy zawodowej, zwiększa ryzyko utraty pracy i obniża zdolność do skutecznego poszukiwania zatrudnienia. Może więc przyczyniać się do powstawania i utrwalania ubóstwa, a co za tym idzie do podlegania procesom wykluczenia społecznego.

Nadużywanie alkoholu a rodzina: Nadużywanie alkoholu prowadzące do zaburzeń zachowania może również powodować istotne i okresowe zaburzenia życia rodzinnego, podobnie jak w rodzinach osób uzależnionych (pauperyzacja, przemoc itp.).

Alkoholowy Zespół Płodowy FAS i inne problemy zdrowotne: Należy również zwrócić uwagę na trudne do zdiagnozowania zjawisko picia alkoholu w okresie ciąży przez kobiety, które nie są uzależnione, ale nie posiadają wiedzy o szkodliwości tego zjawiska albo ją lekceważą.

Dorośli członkowie rodzin alkoholowych, tzn.: takich, gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób.

Sytuacja ekonomiczna dorosłych członków rodzin alkoholowych: Jak już wspomniano w pkt 1b małżonkowie i najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków na alkohol. Często również dochodzi do marnotrawienia środków uzyskiwanych od pomocy społecznej.

Sytuacja psychospołeczna dorosłych członków rodzin alkoholowych: Życie w chronicznym stresie i zagrożeniu przemocą w przypadku np.: żon alkoholików często prowadzi do znacznego obniżenia ich sprawności psychofizycznej i do zaburzeń emocjonalnych. Przyczynia się to do obniżenia zdolności funkcjonowania na rynku pracy oraz do utraty lub mniejszych możliwości zarabkowania.

Celem działań podejmowanych przez gminę musi być zmniejszenie różnych problemów powodowanych przez alkohol nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka, ale w całej populacji, ponieważ na szkody związane z alkoholem narażony jest każdy mieszkaniec gminy.

Podstawa prawna i merytoryczna programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022 wpisuje się w:

1. Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Sępólno na lata 2016 – 2023;
2. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. z 2021 roku, poz. 642);
3. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na 2021 rok (MP z 2021 roku poz. 235)
4. Rekomendację Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 roku;

Program został opracowany na podstawie aktów prawnych:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U. z 2021 poz.1249);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r., poz. 2050 ze zm.);

4. Ustawa z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych – Dz.U. z 2019 r., poz. 1781 ze zm.
5. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym – Dz.U. z 2021 r. poz.1072 ze zm.
6. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej – Dz.U. z 2020 roku poz. 1876 ze zm.
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r., poz. 642).
8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 grudnia 2018 roku w sprawie funkcjonowania podmiotów leczniczych sprawujących opiekę nad uzależnionymi od alkoholu – Dz.U. z 2021 r. poz. 1961.
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” – Dz.U. z 2011 r., Nr. 209 poz. 1245.

Dane dotyczące zjawiska problemów alkoholowych młodzieży w Polsce

W 2019 r. przeprowadzono ogólnopolskie badanie ESPAD, w którym udział wzięło 5 903 osób, tj. młodzież w wieku 15-18 lat. 51,7% badanych w wieku 15-16 lat stanowiły dziewczęta, a 48,3% chłopcy. Wśród uczniów w wieku 17-18 lat było 51,2% dziewcząt i 48,8% chłopców. Badanie miało na celu pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych.

Wyniki badań ukazują, że napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80% badanych w wieku 15-16 lat i 92,8% uczniów w wieku 17-18 lat. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% osób w wieku 15-16 lat i 76,1% osób w wieku 17-18 lat. Najpopularniejszym napojem alkoholowym wśród uczniów jest piwo, a najmniej wino. Miesiąc przed badaniem, przynajmniej raz upiło się 11,3% osób w wieku 15-16 lat i 18,8% badanych w wieku 17-18 lat. W ciągu całego swojego życia nigdy nie upiło się tylko 66,7% uczniów w wieku 15-16 lat oraz 43,4% w wieku 17-18 lat.

Poniższa tabela przedstawia porównanie wyników badań ESPAD na przestrzeni lat 1995-2019:¹

Wiek badanych	Spożycie alkoholu	1995	1999	2003	2007	2011	2015	2019
15-16 lat	kiedykolwiek w życiu	92,8%	90,3%	92,5%	90,2%	87,3%	83,8%	80%
	w czasie 12 miesięcy przed badaniem	77,3%	82%	84,9%	78,9%	78,3%	71,7%	67,9%
	w czasie 30 dni przed badaniem	50,4%	61,1%	65,8%	57,3%	57,6%	48,6%	46,7%
17-18 lat	kiedykolwiek w życiu	96,5%	96,6%	96,7%	94,8%	95,2%	95,8%	92,8%
	w czasie 12 miesięcy przed badaniem	88%	93,8%	93,4%	92%	91,6%	92,7%	89%
	w czasie 30 dni przed badaniem	65,6%	78,1%	78,9%	79,5%	80,4%	82,3%	76,1%

¹Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Instytut Psychiatrii i Neurologii, 2020 r., s. 3-23.

Spożycie w litrach na jednego mieszkańca Polski w latach 1992-2019 przedstawia się następująco:²

Rok	Wyroby spirytusowe (100% alkoholu)	Wino i miody pitne	Wino i miody pitne w przeliczeniu na 100% alkohol	Piwo	Piwo w przeliczeniu na 100% alkohol
1992	3,5	7,6	0,91	38,6	2,12
1993	3,8	7,5	0,9	33	1,82
1994	3,8	6,9	0,83	36,4	2
1995	3,5	6,8	0,82	39	2,15
1996	2,9	10,3	1,24	42,8	2,35
1997	2,8	12,8	1,54	49,8	2,74
1998	2,4	13,7	1,64	54,1	2,98
1999	2,1	13,6	1,63	60,1	3,31
2000	2	12	1,44	66,9	3,68
2001	1,7	10,6	1,27	66,5	3,66
2002	1,7	11,2	1,34	70,7	3,89
2003	2,4	11,3	1,36	74,8	4,1
2004	2,5	10,6	1,27	82	4,51
2005	2,5	8,6	1,03	80,7	4,44
2006	2,7	9,1	1,09	90,8	5
2007	3	8,9	1,07	93,4	5,14
2008	3,4	8,2	0,98	94,4	5,19
2009	3,2	7	0,84	91,2	5,02
2010	3,2	7	0,84	90,5	4,98
2011	3,3	6,4	0,77	94,3	5,19
2012	3	5,9	0,71	99,2	5,46
2013	3,6	5,8	0,67	97,7	5,37
2014	3,2	6,3	0,76	98,9	5,44
2015	3,2	6,3	0,76	99,1	5,45
2016	3,2	5,8	0,7	99,5	5,47
2017	3,3	6,1	0,73	98,5	5,42
2018	3,3	6	0,72	100,5	5,53
2019	3,7	6,2	0,74	97,1	5,34

<https://www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki>, [dostęp: 30.08.2021].

Diagnoza sytuacji w Gminie Sępól – charakterystyka Gminy

Miasto i Gmina Sępól zajmują powierzchnię 246,38 km². W skład gminy wchodzi 48 miejscowości, w tym miasto Sępól. Jednym z problemów występujących w gminie Sępól jest wysoki wskaźnik bezrobocia, jest on dwukrotnie wyższy od wskaźnika wyliczonego dla obszaru kraju. Kolejne istotne problemy to: alkoholizm, niezaradność, niskie wykształcenie, bierność zawodowa itp. Istniejące kwestie powodują napięcia społeczne, rodzą konflikty i frustracje. Do tego nawarstwiają się problemy wychowawcze z dziećmi i opieką nad ludźmi starszymi. Brak pracy, brak płynności finansowej, nieumiejętność radzenia sobie z zaistniałą sytuacją, stają się powodem degradacji społeczeństwa, co często doprowadza do nadużywania alkoholu, zachowań agresywnych i stosowania przemocy.

Gminy zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.) przeznaczają środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu, na realizację zadań, określanych corocznie w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych. Programy opracowuje się na podstawie diagnozy ustalającej potrzeby gmin.

Diagnoza określa problemy, a na ich podstawie wyodrębniane są cele i zadania do zrealizowania w ramach Programu. Program powinien być dostosowany do potrzeb społeczeństwa naszej Gminy i zasobów jakimi dysponuje Gmina. Nieodzowna jest znajomość zagadnień problemowych i zagrożeń, po to by trafnie ocenić potrzeby, dążenia, wartości i aspiracje. Pozyskanie tej wiedzy pozwoli optymalnie wykorzystać posiadane środki i możliwości w skonstruowaniu skutecznego programu.

Dane Urzędu Miejskiego w Sępólnie.

Na terenie Gminy Sępól na dzień 31.12.2020 roku łącznie zamieszkiwało **6 200** mieszkańców w tym:

- Liczba mieszkańców w wieku do 11 roku życia - **696** osób;
- Liczba mieszkańców w wieku od 12 do 18 roku życia - **466** osoby;
- Liczba mieszkańców w wieku od 19 do 65 roku życia - **4 079** osób;
- Liczba mieszkańców powyżej 65 roku życia - **959** osób.

Dane z 4 szkół z terenu Gminy Sępólna.

Łączna liczba dzieci uczęszczających do szkoły i przedszkola **535** w tym:

- Liczba dzieci w klasie „O” - **53**;
- Liczba dzieci w klasach I-III - **121**;
- Liczba dzieci w klasach IV-VIII - **260**;
- Grupa przedszkolna - **98**.

W Ogólnopolskiej Kampanii „Zachowaj Trzeźwy umysł” przeprowadzane są badania diagnostyczne w szkołach na terenie Gminy. Ostatnia diagnoza jest z 2018 roku. Kolejne badania miały być opracowane w 2020 roku, jednak termin przełożono z powodu pandemii, która wymogła zdalne nauczanie w szkołach. Badania prowadzone są w 2021 rok. Na potrzeby diagnozy do Programu zamieszczono skrót z raportu socjologicznych badań empirycznych realizowanych w ramach Ogólnopolskiej Diagnozy Społecznej Uczniów 2018 pt. „Lustro” dla miast i gmin biorących udział w kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2018” opracowanego przez dr n. hum. Błażeja Adama Dyczewskiego.

Zasadniczym celem badania było przedstawienie i charakterystyka młodzieży szkolnej (klasy V-VIII) w głównych obszarach życia społecznego, jak również wskazanie na czynniki społeczno-demograficzne determinujące skalę tego zjawiska. Cel ten został zrealizowany

poprzez przedstawienie obrazu polskiej młodzieży w następujących obszarach: szkoła, rodzina, zdrowie, zwyczaje żywieniowe, przemoc i agresja, granie w gry, korzystanie z Internetu i smartfona, podstawowe czynności życia codziennego, praca i ekonomia, kapitał społeczny.

Badaną populację stanowili uczniowie szkół podstawowych z gminy, biorący udział w kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2018”. Do badań ankietowych za zgodą rodziców przystąpiły dzieci i młodzież w dwóch grupach wiekowych: klasy młodsze (V i VI klasa szkół podstawowych- 67 uczniów- 36 dziewcząt i 31 chłopców) oraz roczniki starsze (czyli klasy VII i VIII szkół podstawowych- 54 uczniów- 28 dziewcząt, 26 chłopców). Badanie było realizowane za pomocą liczącego 60 pytań kwestionariusza ankiety internetowej (CAWI) wypełnianej audytoryjnie w dniach 1 października 2018 r. – 12 stycznia 2019 r.

Do niedawna głównymi nałogami młodzieży było: palenie papierosów, picie alkoholu i zażywanie narkotyków. Ostatnie raporty z badań „Młodzi i substancje psychoaktywne” (przeprowadzonych wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjów) wskazują na zwiększający się odsetek uczniów szkół podstawowych uwrażliwionych na problem palenia papierosów oraz znaczny wzrost popularności picia alkoholu w różnych postaciach. Jakkolwiek spożywających alkohol uczniów szkół podstawowych można określić mianem „nieświadomych początkujących”, to uczniowie gimnazjum są już doświadczonymi „smakoszami piwa”. Zwiększa się również powszechność zażywania preparatów poprawiających zdolność koncentracji, często wywołujących jako skutek uboczny, halucynacje. Do niedawna ignorowano ten problem ze względu na okazjonalne przyjmowanie przez uczniów leków dostępnych w aptece bez recepty, a cieszących się popularnością ze względu na efekty pojawiające się po zażyciu dawki wyższej niż terapeutyczna (Potocka Banaś et al., 2013). Do tej grupy środków powszechnie dostępnych można zaliczyć napoje energetyczne, niekiedy łączone z alkoholem oraz leki w znacznie przekroczonych dawkach. Napoje energetyczne należą do używek, które konsumenci- cechujący się dużą aktywnością psychoruchową – stosują jako uzupełnienie diety w celu poprawienia koncentracji i zwalczania objawów zmęczenia. Ze względu na zawartość kofeiny, tauryny, glukozy, a także ryboflawiny, pirydoksyny i guarany, są to używki o udokumentowanym negatywnym wpływie na organizm człowieka. Z tego powodu nie powinny być podawane osobom poniżej 16 roku życia (Pawlas, Hołojda&Burst, 2017).

Wyniki badań przeprowadzonych na przełomie roku 2018/2019 dla gminy Sępólno przedstawiają się następująco. W obszarze zażywania preparatów podnoszących zdolność koncentracji zauważono, iż napoje energetyczne przynajmniej raz na tydzień pije prawie co szósty ankietowany z klas V-VI (17%), a co czwarty spożywa je przynajmniej raz w miesiącu (28%). W klasach VII-VIII co trzeci (37%) sięga po napoje energetyczne przynajmniej raz na tydzień, a co piąty (19%) przynajmniej raz w miesiącu. Zażywanie tych substancji dosyć wyraźnie różnicuje płeć uczniów. W klasach młodszych napoje energetyczne częściej piją chłopcy (61%) niż dziewczęta (36%). W klasach starszych spożycie jest wyższe i także uzależnione od płci. Spośród starszych uczniów napoje energetyczne przynajmniej raz na tydzień pije co czwarta dziewczynka (25%) i co drugi chłopiec (50%).

Spośród badanych leki przeciwbólowe co najmniej raz w tygodniu zażywa co dziesiąty (10%) ankietowany z klas młodszych, a niemalże połowa zażywa je co najmniej raz w miesiącu (47%). Na podstawie wyników badań można powiedzieć, że wraz z wiekiem rośnie ich spożycie (klasy V-VI – 58%; klasy VII-VIII – 70%). Zarówno w grupie młodszych ankietowanych, jak i starszych obserwujemy częstsze zażywanie leków przeciwbólowych przez dziewczęta. W młodszej grupie sięganie po środki przeciwbólowe deklaruje 60% dziewcząt, a w grupie starszej już 86%.

W kwestionariuszu ankiety postawiono respondentom pytanie o to, czy oni sami w ciągu ostatnich 12 miesięcy palili papierosy, marihuanę, zażywali dopalacze oraz czy pili napoje alkoholowe. Wyniki przedstawiają się następująco: Palenie papierosów w ciągu ostatniego roku

ma za sobą co ósmy uczeń klas V-VI szkoły podstawowej (12%) i co piąty uczeń klas VII-VIII (20%). Nie oznacza to, że taki odsetek osób ma za sobą w ogóle sięgnięcie po papierosa. Warto podkreślić, że równie często sięgają po papierosa zarówno starsi chłopcy (27%), jak i starsze dziewczęta (16%).

Do zapalenia marihuany przynajmniej raz na tydzień przyznało się 2% ogółu ankietowanych z klas starszych – częściej dziewczęta (3,6%). W ciągu miesiąca taka sama grupa chłopców i dziewcząt deklaruje palenie marihuany – (4%). Skala zjawiska mogłaby się wydawać znikoma, jednak budzi zaniepokojenie to, że wraz z wiekiem przybywa uczniów gotowych zapalić marihuanę. Po dopalacze jako jeden z najbardziej niebezpiecznych środków odurzających – wywołujących nieodwracalne zmiany w organizmie, niekiedy zakończone zgonem – w ciągu ostatniego roku sięgnęło 2% uczniów z klas starszych i były to same dziewczęta. Nikt z klas młodszych nie odpowiedział twierdząco na to pytanie. Podobnie jak w przypadku marihuany można zauważyć tendencję do zwiększania się, wraz z wiekiem, wskaźnika korzystających z dopalaczy młodych ludzi. Należy przy tym pamiętać, że każde zażycie tego środka psychoaktywnego może zakończyć się tragicznie.

Po piwo w ciągu ostatniego roku sięgnęło 6% uczniów klas V-VI i co piąty (20%) uczeń klasy VII-VIII, częściej chłopcy (18%) niż dziewczęta (8%). Z kolei zmienna niezależna płeć różnicuje odpowiedzi zarówno uczniów młodszych jak i starszych. W młodszej grupie po piwo sięgnęło 3% dziewcząt i 10 % chłopców, a w grupie starszej 14% dziewcząt i 27% chłopców. Niemalże co siódmy uczeń klas starszych sięga po piwo przynajmniej raz w miesiącu, a co szesnasty przynajmniej raz w tygodniu.

Wino nie należy do bardzo popularnych wśród młodzieży trunków. W ciągu ostatniego roku spożywało go 3% uczniów (tylko chłopcy z klas V-VI) oraz 11% uczniów z klas starszych. W obu grupach wiekowych płeć zdaje się odgrywać znaczącą rolę w częstotliwości sięgania po wino, gdyż częściej sięgają po nie chłopcy zarówno w klasach młodszych jak i starszych.

Wódka, podobnie jak piwo, jest dość popularnym alkoholem wśród młodzieży. W ciągu ostatniego roku sięgnęło po ten rodzaj alkoholu 6% uczniów klas V-VI i niemalże co szósty uczeń starszej grupy (17%). W skali ogólnej częściej po wódkę sięgają chłopcy (15%) niż dziewczęta (8%). Jakkolwiek w poszczególnych grupach wiekowych płeć nie odgrywa dużego znaczenia, to wiek już tak.

Szampan jest alkoholem najbardziej popularnym wśród młodych ludzi. W ciągu ostatniego roku przynajmniej raz spożyło go 16% uczniów klas V-VII i 11% uczniów starszej grupy (dziewczęta – 9%; chłopcy – 19%). Ten alkohol jest bardziej popularny w grupie uczniów młodszych, częściej wśród chłopców niż dziewcząt. Spośród badanych starszych prawie co czwarty sięgnął już po szampana (23,0%).

Drink jest trunkiem o podobnej popularności wśród młodych ludzi co wino. W ciągu roku sięgnęło po niego 6% uczniów (dziewczęta – 3%; chłopcy 6%). Zarówno w jednej, jak i drugiej grupie wiekowej spożycie tego rodzaju alkoholu jest takie samo, natomiast płeć różnicuje wyniki i zauważa się, że częściej po drinka sięgają chłopcy (klasy V-VI – 8%; klasy VII-VIII – 10%) niż dziewczęta (klasy V-VI – 4%; klasy VII-VIII – 3%).

Podsumowując rozważania na temat palenia przez młodzież papierosów, zażywania różnych substancji odurzających, a także spożycia alkoholu, warto zastanowić się nad faktem dosyć wysokiego odsetka młodych ludzi, którym te wszystkie niebezpieczne substancje towarzyszą w ich życiu codziennym. Spośród badanych uczniów, trzech na siedmiu ma kontakt z palącymi papierosy rówieśnikami, co trzeci spotyka się z kolegami i koleżankami, którzy piją piwo, co czwarty ma kontakt z kimś, kto w ciągu ostatniego roku spróbował wódki i szampana, co piąty koleguje się z rówieśnikiem pijącym wino lub drinki. Analizy porównawcze badań empirycznych potwierdzają, że picie alkoholu przez młodzież jest bezpośrednio związane z obserwowaniem negatywnych zachowań rodziców. Wpływ mają także ustalane przez rodziców zasady dotyczące picia alkoholu oraz przekonanie młodych ludzi o tym, czy rodzice

akceptują lub nie picie przez nich alkoholu (Okulicz-Kozaryn, Borucka, & Raduj, 2014). Jest bardzo prawdopodobne, że podobny mechanizm funkcjonuje także w grupie rówieśniczej. Młodzież, która na co dzień spotyka się z eksperymentującymi rówieśnikami, sama z dużym prawdopodobieństwem będzie sięgać po używki i substancje niebezpieczne. Szczególnie, gdy rówieśnicy ci będą grupą znaczącą dla młodego człowieka. Zatem ważnym aspektem przeciwdziałania uzależnieniom jest prowadzenie odpowiedniej profilaktyki, edukacji i wzmacniania postaw proaktywnych na rzecz zachowania trzeźwego umysłu.

Opracowała: Pani Krystyna Stankiewicz (członek GKRPA w Sępopolu).

Dane do diagnozy pobrano ze statystyk:

- Powiatowego Urzędu Pracy w Bartoszycach,
 - Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sępopolu,
 - Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sępopolu,
 - Posterunku Policji w Sępopolu,
 - Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Bartoszycach,
 - Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w Sępopolu
- (stan na dzień 15 listopada 2021 r.)

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bartoszycach					
dotyczące mieszkańców Gminy Sępól - (opublikowane na stronie internetowej PUP)					
Rok	Zarejestrowani bezrobotni ogółem	Kobiety	Bezrobotni		
			Do 25 roku życia	Powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
I półrocze 2019	448	264	48	117	283
I półrocze 2020	474	253	52	132	269
I półrocze 2021	409	236	32	118	252

Bezrobocie w Gminie Sępól od wielu lat jest dość wysokie (w skali kraju). Stwierdzono, że osoby bezrobotne często są bierne i przejawiają zachowania anty-zdrowotne typu: palenie tytoniu, częste spożywanie alkoholu, jak też jednorazowe, w ilościach przekraczających poziom bezpieczny dla zdrowia. W znacznej liczbie przypadków picie alkoholu powodowane jest chęcią zredukowania napięcia emocjonalnego. Dla wielu znalezienie się poza rynkiem pracy wydaje się sprzyjać rozpoczynaniu używania alkoholu i tytoniu, jednak nie działa to w drugą stronę tj. rezygnacji z używania tychże produktów.

Dawka standardowa 10 gramów czystego alkoholu zawiera:

- 250 ml 5% piwa;
- 100 ml 12% wina;
- 30 ml 40% wódki.

O picu ryzykownym mówi się:

- u kobiet, jeżeli spożywają 2 dawki dziennie 5 dni w tygodniu lub powyżej;
- u mężczyzn 4 dawki dziennie 5 dni w tygodniu lub powyżej.

Kobiety uzależniają się szybciej. Wpływ na to ma budowa anatomiczna. Kobiety mają więcej tkanki tłuszczowej, mężczyźni więcej wody i przez to są różnice w szybkości eliminacji alkoholu z organizmu.

Dane Posterunku Policji w Sępólnie		2019 rok		2020 rok		2021 rok	
		Dorośli	Nieletni	Dorośli	Nieletni	Dorośli	Nieletni
1.	Liczba interwencji domowych	97	0	23	0	70	0
2.	Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	12	0	2	0	3	0
3.	Liczba osób prowadzących pojazd pod wpływem alkoholu	17	0	8	0	5	0
4.	Liczba osób zakłócających porządek publiczny pod wpływem alkoholu	29	0	3	0	19	0
5.	Liczba osób popełniających przestępstwa z powodu problemów z piciem alkoholu	8	0	0	0	7	0
6.	Liczba wypełnionych „Niebieskich kart-A”	9	0	19	0	9	0
7.	Liczba wszczętych postępowań w oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	1	0	1	0
8.	Liczba umorzonych postępowań z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	0	0	0	0
9.	Liczba czynów popełnionych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	1	0	1	0
10.	Liczba osób podejrzanych o łamanie prawa z ustawy o przeciwdz. narkomanii	0	0	0	0	1	0
11.	Liczba postępowań skierowanych do Sądu z art. 207 KK	1	0	7	0	2	0

Ustalono, iż pijący i alkoholicy popełniają przestępstwa częściej niż osoby tej samej płci i w tym samym wieku nie należący do intensywnie pijących. Chęć zdobycia środków na alkohol jest w licznych przypadkach bezpośrednią przyczyną dokonywania przestępstw u zaawansowanych alkoholików. To właśnie nałóg powoduje szereg negatywnych zmian osobowościowych, determinujących określone zachowania. Alkohol powoduje między innymi zanik samokrytycyzmu, osłabia wewnętrzną kontrolę, stymuluje do zachowań agresywnych oraz naruszających ogólnie przyjęte normy społeczne. Kryminogenny charakter napojów alkoholowych wyznacza specyfikę podejmowanych przez Policję działań w zakresie przeciwdziałania zjawisku alkoholizmu. Alkohol często decyduje o sposobie realizacji czynów zabronionych, wielokrotnie też staje się motywem, dla którego przestępstwo zostaje popełnione. Zagrożenia, jakie niesie za sobą zjawisko uzależnienia od alkoholu powodują, że problem ten pozostaje w stałym zainteresowaniu Policji. Policjanci wykonują szereg zadań dotyczących rozpoznawania oraz wykrywania przestępstw i wykroczeń popełnionych pod wpływem alkoholu. Często przy współudziale innych podmiotów organizują akcje profilaktyczne, edukacyjne oraz podejmują wiele czynności i działań prewencyjnych, ukierunkowanych na przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Dane M-GOPS w Sępopolu		2019 rok		2020 rok		2021				
		rodzin	osób	rodzin	osób	rodzin	osób			
1.	Liczba rodzin z problemem alkoholowym, którym udzielono pomocy	106	340	109	191	81	178			
2.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie karty”	25	92	27	107	19	65			
3.	Liczba interwencji pracowników socjalnych w związku z sygnałami o występowaniu przemocy w rodzinie	22	69	24	99	22	80			
4.	Liczba osób korzystających z porad psychologa	Rodz	Os.	Porady	Ro	Os.	Porad	Rodz	Os.	Porad
		76	100	266	83	95	326	76	97	316

Za rodzinę z problemem alkoholowym uważa się rodzinę, w której choćby jedna osoba pije w sposób przynoszący szkodę. Głównie dotyczy to rodzin, w których ktoś jest uzależniony od alkoholu. Człowiek pijący w sposób uzależniony lub nadmierny dostarcza wszystkim innym problemów życiowych, finansowych i emocjonalnych, co sprawia, że cała rodzina boryka się z szeroko rozumianym “problemem alkoholowym”. Zarówno alkoholicy, jak ich rodzina związane są węzłami krzywdy, winy, urazy, agresji oraz poczucia, że nikt nie jest w porządku.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępopolu uwzględnia potrzeby osób i rodzin, jeśli odpowiadają celom pomocy społecznej i mieszczą się w możliwościach Ośrodka. Rodzinom osób nadużywających alkoholu udziela się wsparcia w różnej formie tj. pracy socjalnej, pomocy rzeczowej jak też finansowej.

Dane GKRPA w Sępopolu		Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
1.	Liczba wniosków	35	40	30
2.	Liczba wysłanych zaproszeń na rozmowy	58	77	52
3.	Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywacyjne	38	36	27
4.	Liczba skierowań po opinię psychiatryczno-psychologiczną	13	24	20
5.	Liczba wniosków do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego	7	11	17
6.	Postanowienia Sądu o leczeniu stacjonarnym	3	1	16
7.	Postanowienia Sądu o leczeniu niestacjonarnym	7 (w tym 5 osoby z nadzorem kuratora)	4 (w tym 3 osób z nadzorem kuratora)	5 (w tym 4 osoby z nadzorem kuratora)

Alkoholizm jest chorobą, którą trzeba leczyć przy wsparciu specjalistów. Leczenie alkoholizmu w domu jest nieskuteczne. Leczenie uzależnienia od alkoholu to intensywna stacjonarna terapia dla alkoholików lub krótki turnus motywacyjny.

Warunkiem leczenia alkoholika jest abstynencja. Przed rozpoczęciem terapii konieczne jest całkowite odstawienie alkoholu oraz odtruwanie organizmu (detoks alkoholowy).

Postępowanie w stosunku do osób nadużywających alkoholu określa rozdział 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 roku poz. 1119).

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sępólnie realizuje procedurę zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu zgodnie z zapisami w/w ustawy.

Największą liczbę wpływających wniosków do GKRPA odnotowano w 2020 roku - 40. w br. na dzień 30 listopada wpłynęło łącznie 30 wniosków. Z tego:

- Policja 9 wniosków; - Kurator Sądowy – 2 wniosek;
- MGOPS 10 wniosków; - Psycholog – 1 wniosek.
- Rodzin 8 wniosków;

W stosunku do ubiegłego roku zmieniły się proporcje w ilości składanych wniosków przez poszczególne podmioty - **przedstawia to poniższa tabela**

Podmioty	2020 rok – 40 wniosków		2021 rok – 30 wniosków	
	Liczba złożonych wniosków	Stosunek % do ogólnej liczby wniosków	Liczba złożonych wniosków	Stosunek % do ogólnej liczby wniosków
Policja	20	50%	9	30%
MGOPS	15	37.5%	10	33.33%
Rodzina	3	7.5%	8	26.67%
Kurator Sądowy	1	2.5%	2	6.67%
Inni	1	2.5%	1	3.33%

Z danych wynika, że znaczny spadek składanych wniosków notuje się po stronie Policji, natomiast wzrost po stronie członków rodziny. Można domniemać, że ma na to wpływ prowadzona edukacja dla członków rodziny na temat „problemów alkoholowych” w rodzinie.

Dane Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej - nadzorem kuratorskim w Gminie Sępólna zostało objętych:		2019 rok	2020 rok	2021 rok
1.	Liczba rodzin	18	20	18
2.	Liczba osób nieletnich	12	5	8
3.	Liczba osób dorosłych z powodu uzależnienia alkoholowego	10	5	6

Orzekając o obowiązku poddania się leczeniu sąd może ustanowić na czas trwania tego obowiązku nadzór kuratora sądowego. Osoba, wobec której ustanowiony został nadzór, ma obowiązek stawiania się na wezwanie sądu lub kuratora sądowego i wykonywania ich poleceń, dotyczących takiego postępowania w okresie nadzoru, które może się przyczynić do skrócenia czasu trwania obowiązku poddania się leczeniu. Nadzór sprawuje kurator sądowy wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich.

Kurator sądowy, sprawując nadzór nad osobą, w stosunku do której został orzeczony obowiązek poddania się leczeniu odwykowemu, organizuje i prowadzi działania mające na celu pomoc osobie zobowiązanej w osiągnięciu celów leczenia. Do obowiązków zawodowego kuratora sądowego należy ponadto składanie wniosków do sądu w sprawie zmiany postanowienia co do rodzaju zakładu leczenia odwykowego oraz w sprawie orzeczenia ustania

obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, a także zawiadamianie sądu o potrzebie podjęcia innych niezbędnych czynności.

Dane z Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w Sępopolu		2019 rok		2020 rok		2021 rok	
		Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad
1.	Osobom z problemem alkoholowym	12	32	18	70	7	36
2.	Doroślým członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA)	11	48	24	118	18	62
3.	Osobom doznającym przemocy w rodzinie	14	49	22	121	11	52
4.	Osób stosującym przemoc w rodzinie	6	20	12	36	3	10
5.	Dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i alkohol.	9	31	19	95	18	40

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

W Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sępopolu znajduje się Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

(W ramach prowadzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego realizowane są następujące zadania:

- Rozmowy motywujące i interwencyjne wobec osób uzależnionych bądź sięgających po psychostymulatory w sposób ryzykowny, szkodliwy;
- Poradnictwo dla rodzin i bliskich osób uzależnionych, konsultacje i interwencje uzależnionych, współuzależnionych, sprawców ofiar przemocy w rodzinie;
- Wsparcie psychologiczne, informacyjne, wartościujące i instrumentalne dla osób uzależnionych, współuzależnionych, sprawców i ofiar przemocy w rodzinie;
- Rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy w rodzinie;
- Stała współpraca merytoryczna i informacyjna z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Pomoc informacyjna, terapeutyczna – adekwatna do potrzeb klienta.

W Urzędzie Miejskim w Sępopolu mieszkańcy Gminy mogą dwa razy w m-cu skorzystać z bezpłatnych porad prawnika.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszych funkcjonuje Punkt Informacyjno-Konsultacyjny – dla rodzin.

Dyżury:

Środa 11.00-12.00 – pedagog (tel: 89 762 10 - 28)

Piątek 08.00-09.00 – psycholog (tel: 89 762 11 - 25)

Sposoby ograniczenia dostępności alkoholu na terenie gminy Sępopol.

Rada Miejska w Sępopolu Uchwałą Nr LIV/471/18 z dnia 28 czerwca 2018 r. ustaliła po zasięgnięciu opinii jednostek pomocniczych gminy, maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Sępopol oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych:

- 1) maksymalną liczbę 8 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży,

- 2) maksymalną liczbę **8** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży,
- 3) maksymalną liczbę **8** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18 % alkoholu przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży,
- 4) maksymalną liczbę **35** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,
- 5) maksymalną liczbę **35** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,
- 6) maksymalną liczbę **35** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18 % alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Na terenie miasta i gminy Sępólno funkcjonuje 21 punktów sprzedaży alkoholu, w tym 3 z możliwością spożywania alkoholu w miejscu sprzedaży.

Według stanu na dzień 30 listopada 2021 r. liczba wykorzystanych zezwoleń na sprzedaż alkoholu w punktach wynosiła odpowiednio:

- 1) sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży - **3**,
- 2) sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży - **0**,
- 3) sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18 % alkoholu przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży - **0**,
- 4) sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – **18**,
- 5) sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży -**15**,
- 6) sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18 % alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży –**14**.

W stosunku do roku ubiegłego ogólna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zmniejszyła się o **1**. Wzrosła jednak liczba zezwoleń na sprzedaż alkoholi powyżej 4.5%.

Sprzedaż alkoholu na terenie miasta i gminy Sępólno w 2020 roku

Wskaźnik procentowy zawartości alkoholu w napojach alkoholowych	Limit zezwoleń wg. Uchwały RM w Sępólnie (Uchwała Nr LIV/471/18 z dnia 28 czerwca 2018)	Liczba wydanych zezwoleń		Wykorzystanie procentowe zezwoleń	
		2020	2021	2020	2021
sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.	8	3	3	37,5%	37.5%

sprzedaż napojów alkoholowych zawierających od 4,5% do 18% alkoholu z wyjątkiem piwa przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.	8	0	0	0%	0%
sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.	8	0	0	0%	0%
sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.	35	19	18	54,3%	51.43%
sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.	35	14	15	40%	42.86%
sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.	35	12	14	34,3%	34.29%

Tabela obrazuje, że w żadnym przedziale, z podziałem na wskaźnik procentowy zawartości alkoholu w napojach alkoholowych, nie wykorzystano maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż alkoholu - określonej w Uchwale Rady Miejskiej w Sępopolu. Na terenie Gminy nie ma punktów z całonocną sprzedażą alkoholu.

Aktami prawnymi ograniczającymi dostępność alkoholu na terenie gminy Sępopol są:

- Uchwała Nr XV/90/08 Rady Miasta i Gminy Sępopol z dnia 29 kwietnia 2008 roku w sprawie: określenia dni i godzin otwierania i zamykania placówek handlu detalicznego, zakładów gastronomicznych i usługowych;
- Uchwała Nr LIV/471/18 Rady Miejskiej w Sępopolu z dnia 28 czerwca 2018 roku w sprawie: określenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Sępopol oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

W myśl obowiązujących aktów prawnych nie są wydawane zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w bezpośrednim sąsiedztwie takich obiektów jak: szkoły, przedszkola oraz obiekty kultu religijnego. Założeniem takich działań jest ochrona dzieci i młodzieży przed skutkami wynikającymi z sąsiedztwa obiektów sprzedających napoje alkoholowe oraz poszanowanie miejsc kultu religijnego.

Ograniczenie dostępności alkoholu kontrolowane jest dzięki prowadzeniu rejestru wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży oraz poza miejscem sprzedaży. Zezwolenie wydaje Burmistrz Sępopolu po uprzednim zaopiniowaniu wniosku przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sępopolu. Rejestr wydanych zezwoleń znajduje się Urzędzie Miejskim w Sępopolu.

Stan zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej w Gminie Sępopol.

Placówki i instytucje współpracujące z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych:

- Gminne placówki oświatowe,
- Oratorium przy Parafii w Sępopolu,
- Stowarzyszenie Bezrobotnych w Sępopolu,
- LKS „Łyna” Sępopol,

- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępopolu,
- Zespół Interdyscyplinarny (do spraw przeciwdziałania przemocy),
- Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Sępopolu,
- Parafie,
- Posterunek Policji w Sępopolu,
- Straż Graniczna,
- Sołectwa.

Lokalny system wsparcia

Gmina prowadzi działania na rzecz wspierania mieszkańców. W ich realizacji uczestniczą przedszkola, szkoły, organizacje pozarządowe oraz instytucje i placówki działające w obszarze pomocy społecznej, kultury, sportu i rekreacji. Realizacja systemu wsparcia oraz pomocy dla osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych zarówno problemem alkoholowym, jak i narkomanii czy przemocy, odbywa się poprzez:

1. Funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w lokalu przy ul. Lipowa 1A w Sępopolu i w którym dyżury pełni psycholog.
2. Działalność Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja pełni funkcje doradczo - konsultacyjne przy realizacji gminnego programu oraz podejmuje czynności zobowiązujące osoby uzależnione, będące często sprawcami przemocy, do poddania się leczeniu odwykowemu.
3. Realizacja programów profilaktyczna - edukacyjnych, m.in. z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy.
4. Prowadzenie działań edukacyjnych, opiekuńczych i wychowawczych służących wzmocnieniu kompetencji rodziców, w rodzinach zagrożonych przemocą, przez szkoły, placówki i instytucje.
8. Działania pedagogów w placówkach oświatowych.
9. Organizacja integracyjnych imprez w szkołach, w przedszkolach, w świetlicach oraz Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Sępopolu z udziałem rodziców i opiekunów dzieci: Dni Rodziny, Dzień Matki, Dzień Ojca, Babci i Dziadka, Spartakiady Rodzinne, bale choinkowe, rodzinne wycieczki, pikniki rodzinne ze wspólnymi zabawami, turniejami i konkursami o tematyce prorodzinnej. Przedsięwzięć, w których uczestniczą szkoły, placówki oświatowe i kulturalne, skierowane są na umacnianie rodziny, promocję wartości rodzinnych, wspieranie i umacnianie więzi rodzinnych, poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne, rekreacyjne i sportowe oraz wspólną zabawę dzieci i rodziców.
10. Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży szkolnej.
11. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
12. Prowadzenie wywiadów środowiskowych oraz udzielanie pomocy okresowej lub doraźnej rodzinom, zmagającym się z przemocą domową i alkoholizmem, przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
13. Działania wspierające i interwencyjne pracowników socjalnych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
14. Wspieranie przez asystenta rodziny, wskazanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępopolu, rodzin dotkniętych problemami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
15. Prowadzenie dożywiania dzieci w przedszkolach i uczniów w szkołach. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”, pokrywa koszty posiłków w szkołach na terenie Gminy Sępopol

- oraz w przedszkolach, dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia.
16. Realizacja stypendium szkolnego dla dzieci z rodzin o niskim dochodzie.

Gminy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – cele, zadania i realizacja w 2022 roku.

Cele Programu wpisują się w Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021r. Dz.U. z 2021 roku poz. 642).

Cel główny:

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Sępólno, podejmowanie działań zmierzających do zmiany wzorów używania napojów alkoholowych oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Zadania programu i sposób ich realizacji:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

- 1) Finansowanie programów edukacyjnych oraz programów promocji zdrowia, programów profilaktyki uniwersalnej, profilaktyki selektywnej i wskazującej.
- 2) Finansowanie działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób i rodzin z problemem alkoholowym oraz dotkniętych przemocą w rodzinie;
- 3) Finansowanie sporządzania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- 4) Opłacanie kosztów sądowych związanych z kierowaniem wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego;
- 5) Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych motywujące osoby z problemem alkoholowym do leczenia odwykowego;
- 6) Objęcie szkoleniami i zajęciami edukacyjnymi z zakresu profilaktyki osób zatrudnionych w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym, pedagogów szkolnych, nauczycieli oraz przedstawicieli innych placówek i instytucji realizujących Program;
- 7) Finansowanie uczestnictwa w szkoleniach, kursach, konferencjach itp. w celu podnoszenia kompetencji osób zajmujących się realizacją zadań z zakresu profilaktyki uzależnień a także przemocy w rodzinie;
- 8) Zakup i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych informujących o istocie uzależnień;
- 9) Informowanie mieszkańców Gminy o możliwości korzystania z pomocy dla osób uzależnionych, współuzależnionych od alkoholu i osób doznających przemocy w rodzinie.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- 1) Realizowanie zadań związanych z zobowiązaniem do podjęcia leczenia odwykowego;
- 2) Prowadzenie działań na rzecz wspierania rodziny rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
- 3) Poradnictwo prawne i psychologiczne dla osób z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie;

- 4) Współpraca z MGOPS, pedagogiem szkolnym, lekarzami pierwszego kontaktu, Zespołem Interdyscyplinarnym i Posterunkiem Policji w zakresie udzielania pomocy osobom współzależnym i ofiarom przemocy w rodzinie (procedura „Niebieska Karta”);
- 5) Monitorowanie o możliwości podejmowania leczenia terapeutycznego, przez osoby współzależne, w poradniach odwykowych;
- 6) Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie poprzez umożliwienie udziału w różnych formach doskonalenia przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie;
- 7) Dofinansowanie działań profilaktycznych z zakresu uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym spektakli profilaktycznych przygotowanych przez nauczycieli i uczniów szkół z terenu Gminy Sępólno.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- 1) Finansowanie różnych form zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, działalności profilaktycznej, wychowawczej i edukacyjnej, w tym programów profilaktycznych, zajęć edukacyjno-rozwojowych oraz specjalistycznych form pomocy psychologicznej.
- 2) Wdrażanie w placówkach oświatowych, ośrodkach kultury i stowarzyszeniach nowoczesnych i cyklicznych działań profilaktycznych uczących umiejętności zdrowego i trzeźwego stylu życia;
- 3) Dofinansowanie autorskich programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uzależnień i zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży;
- 4) Udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej rodzicom dzieci spożywających alkohol lub substancje psychoaktywne;
- 5) Finansowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla wychowawców i rodziców, mających na celu wzrost ich umiejętności wychowawczych, m.in. w zakresie budowania wokół dziecka systemu kontroli i wsparcia (np.: Szkoła dla Rodziców i Wychowawców);
- 6) Propagowanie i dofinansowanie lokalnych kampanii profilaktyczno-edukacyjnych, w tym współorganizacja festynów rodzinnych;
- 7) Przeprowadzanie badań społecznych dotyczących uzależnień od oraz problematyki przemocy w populacji mieszkańców Gminy Sępólno;
- 8) Dofinansowywanie różnych form artystycznych propagujących abstynencję oraz zdrowy i styl życia poprzez spektakle teatralne, koncerty, seanse filmowe, wystawy, pokazy, organizację festynów, publikację badań i sondaży dotyczących uzależnień;
- 9) Propagowanie udziału w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień oraz przemocy domowej i rówieśniczej, takich jak: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na Rodzinę” itp.;
- 10) Dofinansowanie profilaktycznych bądź socjoterapeutycznych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez kluby sportowe, świetlice wiejskie, placówki oświatowe i kulturalne;
- 11) Wspieranie i dofinansowanie sołeckich programów i przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu w szczególności

- działalności świetlic sołeckich i działań długotrwałych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży;
- 12) Dofinansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
 - 13) Dofinansowanie organizacji wypoczynku feryjnego w miejscu zamieszkania oraz wyjazdów wakacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym przez parafie, stowarzyszenia, MGOK, kluby sportowe i inne podmioty, w tym obozów lub kolonii profilaktycznych;
 - 14) Wspieranie rozwoju i działalności wolontariatu wśród młodzieży szkolnej;
 - 15) Współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie konkursów, imprez sportowo-rekreacyjnych oraz aktywnego wypoczynku;
 - 16) Dokonywanie zakupów artykułów spożywczych, materiałów edukacyjnych, informacyjnych, sprzętu oraz innych produktów i usług niezbędnych do realizacji zadań ujętych w programie, w szczególności do realizacji zajęć profilaktycznych oraz imprez profilaktycznych dla mieszkańców gminy;
 - 17) Współorganizowanie i finansowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych, uczących asertywnego sposobu odmawiania sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz nietrzeźwym;
 - 18) Realizowanie działań z zakresu profilaktyki określonej w Krajowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zawartych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

- 1) Udzielanie wsparcia materialnego i edukacyjnego dla inicjatyw podejmowanych przez podmioty zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień;
- 2) Współpraca ze szkołami funkcjonującymi na terenie Gminy Sępólno oraz z Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Kultury w Sępólnie w zakresie realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, w tym dofinansowanie działań;
- 3) Współpraca z Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sępólnie w celu udzielania wsparcia rodzinom z problemem alkoholowym;
- 4) Współpraca z Posterunkiem Policji w Sępólnie w celu zmniejszenia zjawisk przemocy domowej, przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz zakup materiałów edukacyjnych i informacyjnych do wykorzystania w działalności profilaktycznej wśród dzieci i młodzieży;
- 5) Współpraca ze stowarzyszeniami i wszystkimi organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gminy Sępólno, w zakresie realizacji przez nie programów profilaktycznych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży;
- 6) Współpraca z kościołami różnych wyznań w zakresie wszelkich ich działań na rzecz trzeźwości społeczeństwa, a w szczególności dzieci i młodzieży;
- 7) Finansowanie różnych form kształcenia, podejmowanych przez osoby realizujące zadania z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, pracujących na rzecz mieszkańców gminy Sępólno w celu podniesienia ich kompetencji.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

- 1) Wydawanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej;
- 2) Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (zgodnie z art.18 ust.8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi);
- 3) Interweniowanie w przypadkach naruszenia przepisów dotyczących zasad promocji i reklamy określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

Adresaci programu

Program adresowany jest do mieszkańców Gminy Sępolek tj.

- 1) dzieci, młodzieży i ich rodzin,
- 2) kadry pedagogicznej szkół, wychowawców przedszkoli, pedagogów oraz psychologów szkolnych,
- 3) organizacji pozarządowych,
- 4) lokalnych instytucji działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień,
- 5) osób uzależnionych oraz pijących szkodliwie i ryzykownie oraz ich rodzin,
- 6) pozostałej społeczności lokalnej.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwana dalej Komisją, jest ciałem opiniującym, inicjującym i nadzorującym wykonanie Gminnego Programu Profilaktyki Uzależnień i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Realizuje więc gminną politykę społeczną w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, określoną w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Komisję, zgodnie z art. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi powołał Burmistrz Sępoleka. Uchwałą Rady Miejskiej w Sępoleku Nr XXV/428/20 z dnia 30 września 2020 roku, realizację programu powierzono Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Sępoleku przy udziale Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sępoleku.

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Inicjowanie działań dotyczących realizacji Programu;
2. Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
3. Prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
4. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym:

- motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego,
 - udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
 - kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na specjalistyczne badania diagnostyczne (diagnoza choroby alkoholowej),
 - kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 - udział w postępowaniu sądowym.
5. Wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Miejskiej Sępopola lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu, zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
 6. Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z przepisami ustawy.
 7. Udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- 1) Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie m-ne za udział w następujących czynnościach związanych z realizacją Gminnego Programu:
 - a) za udział w posiedzeniach, pisaniu wniosków do Sądu, pisaniu opinii do wydania zezwolenia na sprzedaż alkoholu, pisanie Programu i koordynowaniu prac Komisji przewodniczący – 20% minimalnego wynagrodzenia,
 - b) za udział w posiedzeniach, sporządzaniu protokołów z posiedzeń i pisaniu wniosków do Sądu sekretarz - 15% minimalnego wynagrodzenia,
 - c) za udział w posiedzeniach i prace, mające bezpośredni związek z realizacją zadań, określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, należących do kompetencji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pozostali członkowie Komisji – 10% minimalnego wynagrodzenia.

Dodatkowe wynagrodzenie za

- d) udział w czynnościach kontrolnych jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych – 4% minimalnego wynagrodzenia;

Przez „minimalne wynagrodzenie” należy rozumieć aktualne wynagrodzenie określone w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Podstawą wypłaty wynagrodzeń za pracę członków Komisji są listy obecności lub protokoły z posiedzeń lub innych prowadzonych czynności, na których został złożony własnoręczny podpis członka komisji.

- 2) Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów delegacji, poniesionych z tytułu wyjazdów służbowych na szkolenia, konferencje oraz inne wyjazdy związane z wykonywaniem zadań komisji wg załączonych delegacji, rachunków i biletów za przejazd.

1. Na realizację Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Sępopol na rok 2022, przeznacza się środki własne uzyskane z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Sępopol.
2. Realizacja zadań określonych w Programie, odbywa się zgodnie z planem określonym w budżecie gminy na 2022 rok.

3. W budżecie Gminy Sępólno na 2022 rok, na realizację zadań wskazanych w Programie, zaplanowano kwotę: 66 000,- zł.
4. Kwota określona w ust. 3 może ulec zmianie o środki pozostałe i niewydatkowane z roku poprzedniego oraz faktyczne środki finansowe pozyskane w 2021 roku z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
5. Na podstawie art.18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody te nie mogą być przeznaczone na inne cele.
6. Realizatorem programu jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie przy udziale Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sępólnie.

Postanowienia końcowe

1. Realizację programu powierza się Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Sępólnie przy współudziale Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sępólnie;
2. Kierownik Ośrodka zobowiązany jest do przedłożenia informacji z realizacji programu ujętej w sprawozdaniu z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
W SĘPÓLNIE
Krzysztof Siudek